

Leder

For et år siden markerte vi tiårsjubileum for Tidsskriftet *FoU i praksis*, samtidig som vi gikk over fra papirformat til digitalt format. Det ble slutt på papirutgaven. Denne endringen var vi spente på. Nå vet vi at det ikke fungerte helt slik vi håpet, fordi det ikke var lagt til rette for nedlasting av enkeltartikler. Det er nå i orden, og dermed er vi også registrert i Directory of Open Access Journals (DOAJ), som vi har fått mange spørsmål om. Tiårsjubileet ble også markert gjennom en review-studie av innholdet i de ti årgangene. Gjennom denne studien viste Nilssen og Postholm at det var stor overvekt av kvalitative studier som lå til grunn for artiklene i perioden. I dette nummeret er det motsatt. Tre av fem artikler har forskningsdesign som innebærer kvantitative metoder. Nilssen og Postholms studie viste også at vi har publisert forskning fra alle nivå i utdanningssystemet, fra barnehage til høyere utdanning. Dette nummeret speiler noe av denne tendensen. Studiene som ligger til grunn for de fem artiklene, er gjennomført i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. I to artikler fra barnehagen er det femåringene som er i sentrum for forskernes blikk. Den ene fokuserer på hvilke tilbakemeldinger de får på oppgaver, mens den andre har fokus på sammenhenger mellom motorikk og fysisk form. To artikler fra grunnskolen ser på henholdsvis sammenhengen mellom lærer- og elevatferd og lærernes opplevelse av egen kompetanseutvikling. I den siste artikkelen er det elever i videregående opplæring som kommer til orde om valgene de gjorde da de valgte studieretning.

I «Tilbakemelding for læring på femårsklubb» undersøker Liv Ingrid Aske Håberg og Siv Måseidvåg Gamlem hva som kjennetegner tilbakemeldinger som gis til de eldste barnehagebarna. Artikkelen gir slik et nyttig bidrag til kunnskap innenfor et lite undersøkt felt. Håberg og Gamlem har studert observasjonsdata hentet fra to barnehager over et halvt år. De bruker en kvalitativ tilnærming til sine data og kategoriserer de observerte tilbakemeldingene i fire kategorier: oppgavenivå, prosessnivå, selvreguleringsnivå og personnivå. Et viktig funn er at det gis mye personrettet ros til barna, og at barna får lite faglig støtte i sitt

arbeid. Til slutt i artikkelen understreker forfatterne et behov for mer, og gjerne kvantitativ, forskning omkring tilbakemeldingspraksiser i barnehager.

I artikkelen «Femåringers motoriske kompetanse og fysiske form» undersøker Anne Berg og Olav B. Lysklett sammenhengen mellom motorisk kompetanse og fysisk form blant 142 femåringer i barnehager i Trondheim. Studien sammenlikner barnas resultat på en motorikktest og en fysisk form-test. Resultatene viser at den fysiske formen varierer med den motoriske kompetansen til femåringene. Dette indikerer at barn med lav motorisk kompetanse trenger motivasjon og stimulering til fysisk aktivitet for å utvikle både motorikk og fysisk form i barnehagen.

Ella Bjerga undersøker i artikkelen «Sammenhengen mellom læreratferd og elevers engasjement» sammenhengen mellom læreratferd og elevers opplevde atferdsengasjement. Data ble innsamlet gjennom observasjon og spørreskjema ved ti norske skoler i forbindelse med prosjektet «Classroom interaction for enhanced student learning» (CIESL). Resultatene indikerer en positiv sammenheng mellom «Classroom Climate» og atferdsengasjement når det er kontrollert for trinn, kjønn, sosioøkonomisk status og disiplinvansker. Denne sammenhengen indikerer at lærerens relasjonelle ferdigheter og evne til å skape et positivt klasseklima har betydning for elevers atferdsengasjement.

Dag Atle Lysne og May Britt Postholm retter i artikkelen «En studie av skolebasert kompetanseutvikling i lokale kontekster» oppmerksomheten mot piloten i prosjektet *Ungdomstrinn i utvikling*. Hva opplever deltakerne i prosjektet som viktige suksessfaktorer? For å få svar på spørsmålet har de gjennomført en fenomenologisk intervjustudie ved tre deltakende skoler. Informantene representerte både lærere og ledelse. Skolene var ulike i størrelse og hadde ulike erfaringer med FoU-arbeid, men det er likevel stort samsvar mellom informantene når det gjelder hva de opplever som suksessfaktorer for å skape utvikling. Forfatterne diskuterer betydningen av støtte fra skoleledere og eksterne aktører samt tid og rom til utviklingsarbeidet. Til tross for at norske skoler avviker fra skoler i andre land på mange områder, viser forfatterne også til samsvar med faktorer som fremmes internasjonalt. Suksessfaktorer for skoleutvikling ser ut til å overskygge lokale regionale og nasjonale forhold.

I artikkelen «Det er veldig sann at det er et valg for livet» skiver Per Egil Mjaavatn og Per Frostad om avgjørelser omkring fremtidig yrke/karriere og at slike avgjørelser kan bli viktige milepæler i overgangen mellom ungdoms- og voksenliv. I artikkelen trekker de frem at alle unge etter Reform 94 fikk *rett* til videregående opplæring, og elevene begynte på den uavhengig av sosial bakgrunn og skoleprestasjoner. De skriver videre at denne retten også innebar en rett til å velge blant en mengde retninger i videregående skole og senere studier. Forfatterne har fulgt 1025 ungdommer fra ungdomsskolen over i videregående skole, og de har benyttet spørreskjema for å få svar på hovedspørsmål for studien: «Hvor godt informert var de forut for sine valg, hva eller hvem påvirket dem, og hvor fornøyd var de med de valg de hadde gjort?» De skriver i resultatkapitlet at

det ser ut til at skolens informasjon og rådgivning slik det nå blir praktisert fra lærer og rådgiver, i liten grad påvirker elevenes valg. De stiller avslutningsvis et grunnleggende spørsmål i sammenheng med mer og bedre yrkes-/utdanningsveiledning på ungdomstrinnet, nemlig om 15–16-åringer i dag er modne nok til å ta avgjørende valg når det gjelder sin fremtid.

Vi har med to bokanmeldelser i dette nummeret. Edvard Befring har anmeldt boka *Elevenes psykiske helse i skolen. Utdanning til å mestre egne liv*. Boka er en antologi redigert av Marit Uthus, og ble utgitt på Gyldendal Akademisk i 2017. Ingunn Ofte har anmeldt boka *Nøkkelen til akademisk skriving: Øvelse gjør mester*. Den er skrevet av Kristian Firing og Frode Moen, og ble utgitt av Orkana Akademisk i 2017.

Vivi Nilssen

*Ole Enge, Odin Fauskevåg, Henning Fjærtøft, Jan Arvid Haugan,
Torunn Klemp, May Britt Postholm, Ela Sjøli og Christin Tønset*